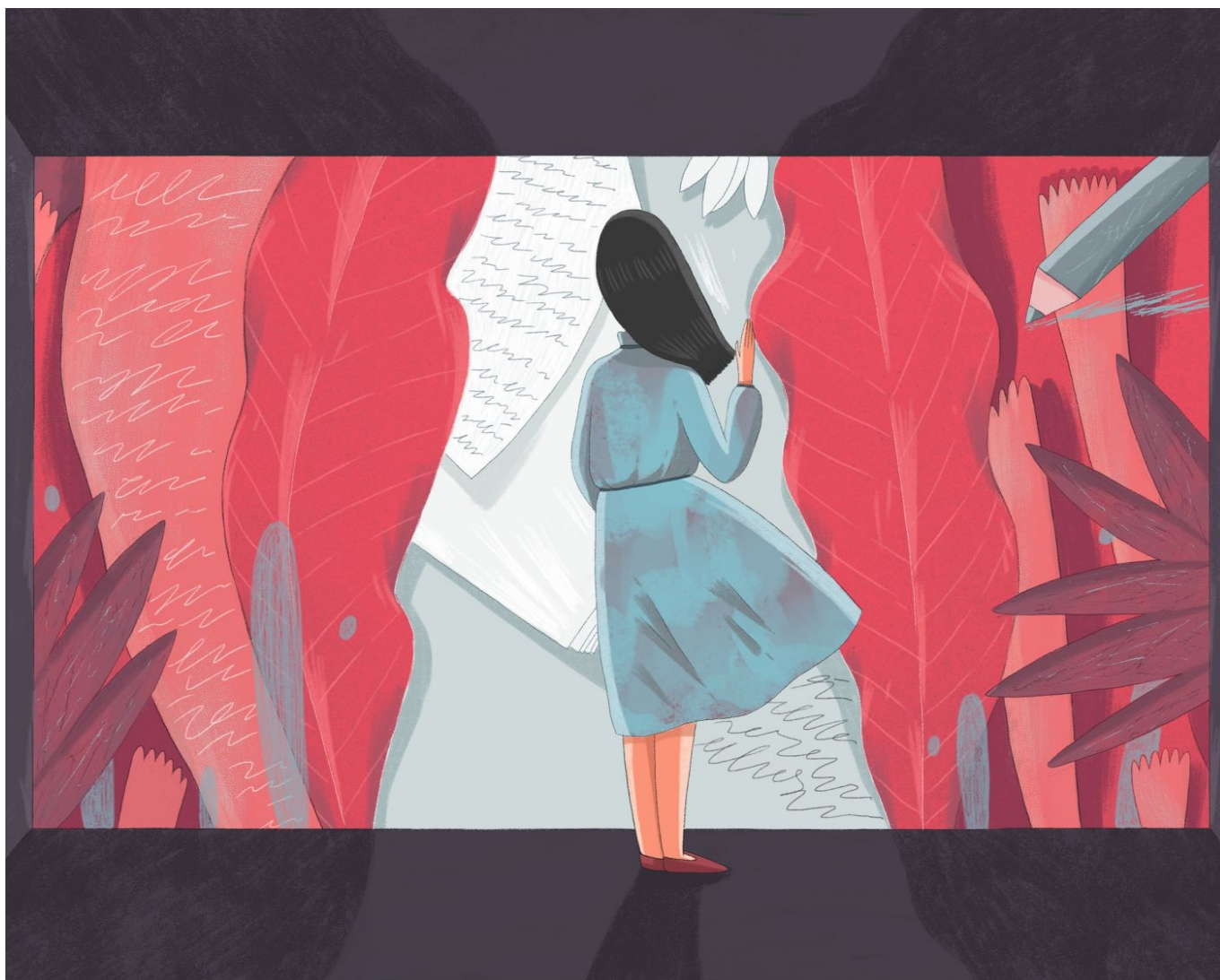

Пізнавати світ для себе та інших

МАТЕУШ ГОДЕК

25 ЖОВТНЯ 2023

Євгенія Гайдамака

Дитяча допитливість

Із перших хвилин земного життя людина цікавиться світом. Навіть новонароджена дитина, хоч

іще й не може абстрактно мислити і висловлювати своїх думок, придивляється до рухомих предметів і миготливого світла. Маленька дитина намагається помацати практично все, що потрапляє в зону досяжності її рученьят. Подібно й зі звуками: складно знайти людину, якій не подобалось би, коли мама чи бабуся наспівували колискові перед сном. Ці пісні були для нас такі захопливі саме тому, що нас цікавив навколишній світ — незвіданий, іще не відкритий.

Коли дитина вже спроможна використовувати мову, вона виявляє свою цікавість до світу, ставлячи запитання. Що це? А чому воно саме таке на колір? А як?.. Тепрливі батьки відповідають на запитання, бо знають, що від цього залежить розвиток дитини.

Після кількох років безтурботного задоволення цікавості кожен із нас отримував формальну освіту в школі, яка мала б іще більше розвинути допитливість. На практиці виявлялося трохи інакше. Усі навчалися того самого, хоча не в усіх були однакові інтереси. Вчитися доводилося не завжди з цікавості, а іноді й заради оцінок. Можливо, саме у шкільні роки дехто з нас пережив першу кризу бажання пізнавати світ.

Утім, окрім школи, молода людина має багато можливостей для розвитку своїх інтересів. Різні види гуртків і груп, зокрема й парафіяльних, мають служити цій меті. Діти й підлітки, які цікавляться світом, не можуть обмежуватися лише тим, що здатна запропонувати школа або, пізніше, університет. А з другого боку, подолати недоліки формальної освіти допомагає спілкування: іноді навіть ті викладачі, у яких доволі нудні лекції, дуже цікаво відповідають на конкретні запитання студентів.

Пізнання світу для інших

Зазвичай люди дізнаються про світ для себе. Однак деяким особам пощастило мати покликання ділитися тим, чого вони навчилися, з іншими. Здобувати знання — це захопливо, та передавати їх може бути ще захопливіше. У багатьох із нас є теплі спогади про вчителів, які робили все, щоб їхній предмет був цікавим, а за потреби й залишалися після уроків — пояснити, підказати, допомогти.

Іноді бажання поділитися знаннями може бути таким великим, що особа уже навчається не для себе, а лише для тих, хто слухає її лекції або читає публікації. Один викладач якось сказав мені: «Я більше нічого не читаю, тепер тільки пишу». Такий підхід має переваги: готуючи щось для інших, ви думаєте більше, ніж коли навчаєтеся лише для себе. Коли я починав спеціалізоване навчання з гомілетики, то запитав про додаткові матеріали; професор

запропонував мені одну книжку і сказав, що я буду вчитися, поки сам читатиму лекції. Він мав рацію. Можливо, ми швидко забуваємо речі, які вивчили у студентські роки, — але те, що було підготоване для лекції і розказане іншим людям, залишається в пам'яті надовго.

У взаємодії зі слухачами стає, зрештою, зрозуміло, чи ми щось справді знаємо. Адже один із критеріїв знання полягає саме в тому, щоб уміти це пояснити на різних рівнях розуміння, навіть дошкільному. Тобто знання має той, хто може пояснити складне питання простими словами.

Взаємини між учителем і учнем

Немає такого інтелектуала, який би далеко зайшов у кар'єрі без учителів. Кожен священник, вихователь, викладач у глибині душі бажає бути справжнім наставником і авторитетом для учнів.

Для мене, як для священника і викладача, винагородою за працю, вкладену в підготовку проповіді, катехизи чи лекції, є інтерес слухача. Складно говорити, коли є сумніви, чи хтось слухає проповідь або лекцію. І коли хтось ставить запитання або щось додає, відчуття сенсовності відразу посилюється. Тому закликаю всіх студентів — не тільки своїх: будьте активними, дивіться на викладача не як на інструмент, який видає повідомлення й отримує гонорар, а як на людину, яка завжди буде рада слухацькому інтересу.

Учителям приємно бачити, як їхні слухачі чогось навчаються; але не кожен може змиритися з тим, що учень може знати щось більше. Скажімо, колись давно вчителька початкових класів дорікала мені, що я занадто багато знаю... Але є й інші погляди. У цій статті я вже згадав двох професорів, а зараз покличуся на слова ще одного, який казав, що дуже радіє, коли студент знає про те чи інше питання більше, ніж він сам. І справді, інколи певні питання свідчать про неймовірні знання учня — і про те, що вчителеві все ж потрібно більше читати. Такі ситуації завжди треба сприймати позитивно: адже вони стимулюють подальший розвиток і навчають смирення — чесноти, необхідної для подальшого пізнання світу.

/home/kairosbo/verbum.com.ua/www/wp-includes/post-template.php on line **284**